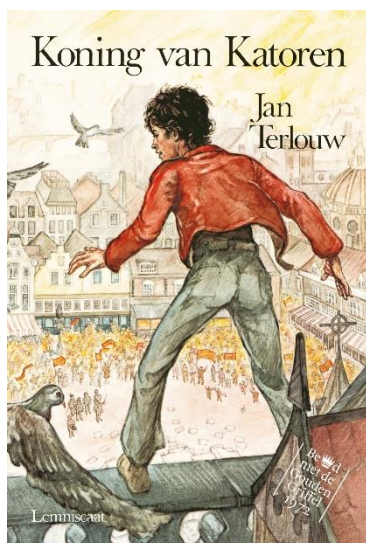

Lessuggesties bij:

Koning van Katoren

Jan Terlouw
Uitgeverij Lemniscaat

Vakken of lesonderdelen: aardrijkskunde, biologie, drama, geschiedenis, kunst, levensbeschouwing, natuurkunde, Nederlands, maatschappijleer, moderne vreemde talen, scheikunde, wiskunde

ISBN: 9789060690888

Prijs: € 15,95

Over het boek:

De 17-jarige Stach droomt er van koning van het land Katoren te worden. De oude koning is zeventien jaar geleden overleden en er is nog steeds geen opvolger gevonden. De zes ministers die het land – tijdelijk – besturen geven Stach zeven opdrachten, als Stach er in slaagt deze te vervullen wordt hij de nieuwe koning van Katoren. Maar zoeken de ministers eigenlijk wel een nieuwe koning?

Over de auteur:

Jan Terlouw (1931, Kamperveen) werkte jaren als kernfysicus voordat hij in 1970 besloot de politiek in te gaan. Hij was onder meer fractievoorzitter van D66, Minister van Economische Zaken, Commissaris der Koningin in Gelderland en senator van de Eerste Kamer. Tegelijkertijd debuteerde hij als kinderboekenschrijver met *Pjotr* en *Oom Willibrord*. Zijn bekendste boeken zijn *Koning van Katoren* (bekroond met een Gouden Griffel en verfilmd in 2012) en *Oorlogswinter* (naar de verfilming in 2008 kwamen bijna een miljoen bezoekers).

Naast de jeugdboeken die bij Lemniscaat zijn verschenen heeft Jan Terlouw een aantal korte verhalen en boeken geschreven, waaronder *De Derde Kamer*, *Naar zeventien zetels en terug* en *Achter de barricaden* (uitgeverij L.J. Veen). Samen met zijn dochter Sanne schrijft hij detectiveboeken. In 2011 verscheen bij Lemniscaat *Hoed u voor mensen die iets zeker weten*, een verzameling van beschouwingen, herinneringen, gedichten, sprookjes en toneelteksten. In 2010 werd Jan Terlouw door onderzoeksbureau Hendrik Beerda uitgeroepen tot de schrijver met de sterkste reputatie.

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Uitvoering

Thema's: avontuur, ontmoetingen, opdrachten, reizen, vriendschap,

Doelgroep:	<i>Koning van Katoren</i> is geschikt voor kinderen vanaf 10 jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen van groep 7 van het primair onderwijs tot en met klas 3 van het voortgezet onderwijs.
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere lessen.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

U kunt een project rond het boek *Koning van Katoren* inleiden door de leerlingen te laten nadenken over wat koningschap inhoudt, wat de eigenschappen van een goede koning(in) horen te zijn, en wie er geschikt is om koning(in) te zijn.

Verdeel de klas in groepjes van drie of vier leerlingen. Geef elk groepje een groot vel papier dat in vier kolommen is verdeeld. De leerlingen gaan discussiëren over vier vragen die met koningschap te maken hebben en noteren hun opmerkingen in de verschillende kolommen. Geef de groepjes ongeveer tien minuten om de opdracht uit te voeren. Vervolgens kiest elk groepje een woordvoerder die tijdens de hierop volgende bespreking het woord neemt.

1. Wat denk je dat koningschap inhoudt?
2. Welke eigenschappen zou een goede koning(in) moeten hebben?
3. Wie zou er geschikt zijn als koning(in) en waarom?
4. Is de monarchie als regeringsvorm achterhaald en zou het beter zijn als Nederland een republiek werd?

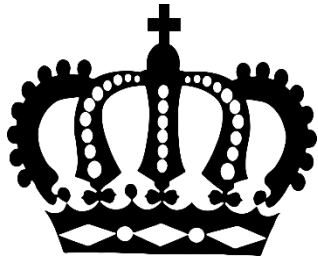
Alternatieve vragen voor jongere leerlingen:

1. Hoe ziet een koning(in) eruit? Maak een tekening.
2. Schrijf de namen op van alle koning(inn)en die je kent.
3. Wat denk je dat een koning(in) de hele dag doet?
4. Ken je iemand die geen koning(in) is, maar waarvan je denkt dat die een goede koning(in) zou zijn? Waarom vind je dat?

Laat ieder groepje in één minuut een (door u gekozen) vraag beantwoorden. Als u wilt, kunt u andere groepjes laten reageren.

Geef de leerlingen daarna deze advertentie en laat ze een sollicitatiebrief schrijven. U kunt er voor kiezen deze brieven te laten inleveren en ze beoordelen. Het is handig om de brieven digitaal in te nemen, in verband met de afronding van het project *Koning van Katoren*.

Gezocht:

Koning(in) van Nederland

Ben jij tussen de 10 en 16 jaar oud en denk je dat je Nederland kunt besturen? Schrijf dan een brief naar de Nederlandse regering.

We willen graag de volgende dingen van je weten:

- Wie ben je, hoe oud ben je en waar woon je?
- Vertel iets leuks over je familie(leden)
- Wat zijn je hobby's?
- Waarom wil je koning(in) worden?
- Wat heb jij Nederland te bieden?
- Wat is het eerste dat je gaat doen als je koning(in) bent?
- Wat ben je bereid te doen om koning(in) te worden?

Gebruik ongeveer 250 woorden om bovenstaande vragen te beantwoorden. De tien meest geschikte kandidaten worden uitgenodigd en moeten een opdracht doen om te laten zien dat ze het waard zijn om koning(in) te zijn.

Schrijf je brief naar:

De Nederlandse Regering
t.a.v. de minister president
Binnenhof
Den Haag

Lessuggesties

Maak een selectie uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt weergegeven met behulp van de volgende symbolen:

Suggestie 1: Fragment

Lees hoofdstuk 1 *De dood van een koning* en beantwoord de volgende vragen.

1. Waarom wil de koning van Katoren sterven terwijl het buiten heel slecht weer is?
2. Wat denk je dat er bedoeld wordt met de zinsnede '... plaatsen waar geen levende ooit is geweest.'?
3. Leg deze twee woorden uit: 'geïntrigeer' en 'geharrewar'.
4. Stel je voor dat Nederland een Alternatieve Koningsdag had. Welke datum zou jij daarvoor geschikt vinden? Waarom?
5. Waarom geeft oom Gervaas Stach alleen maar op zijn kop als hij verlegen is of niets durft te zeggen?
6. Waarom wil minister De Seer geen feestje geven voor oom Gervaas voor zijn 50-jarige jubileum als werknemer van de ministers?
7. Waarom komt het voor Stach het beste uit dat hij met minister Regtoe, de minister van Eerlijkheid die niet kan liegen, spreekt?
8. Waarom laten de ministers oom Gervaas de dobbelsteen gooien en doen ze het niet zelf?
9. Wat bedoelt de schrijver van dit boek wanneer hij zegt: 'Maar diep in zijn hart is hij ervan overtuigd dat hij de opdrachten tot een goed einde zal brengen. Want hij is zeventien jaar – precies de leeftijd waarop je alle reuzen, draken en heksen aankunt'?

Suggestie 2: Leesverslag

Lees het hele boek *Koning van Katoren* en maak er een leesverslag van. In bijlage 1 vind je een opzet voor een leesverslag. Overleg met je docent of deze opzet voldoet aan de eisen die hij stelt aan een leesverslag.

Suggestie 3: Regeringsvormen

Katoren heeft, net als Nederland, een koning als staatshoofd. Een land met een koning als staatshoofd noemen we een monarchie. Er zijn ook landen die geen koning hebben maar een president. Die landen noemen we een republiek.

Niet alle landen met een koning zijn hetzelfde. In het ene land heeft de koning alleen een ceremoniële functie en wordt het land bestuurd door een regering met een minister-president. In andere landen heeft de koning wel een heleboel macht en beslist hij wat er in zijn land gebeurt.

Opdracht:

Hieronder staat een lijst met regeringsvormingen. Zoek uit wat zo'n regeringsvorm inhoudt en welk land zo'n regeringsvorm heeft. Geef de basisgegevens van het land (hoofdstad, aantal inwoners, oppervlakte, volkslied, munteenheid en nationale feestdagen). Zoek ook uit wie het staatshoofd van het land is en wie de regeringsleider. Geef tot slot aan hoe het staatshoofd en de leden van het parlement gekozen worden.

- Autocratie
- Oligarchie
- Presidentiële republiek
- Parlementaire republiek
- Constitutionele monarchie
- Absolute monarchie
- Een-partij staat
- Theocratie

Verwerk de gegevens in een powerpoint- of prezi-presentatie. Gebruik afbeeldingen van het land en het staatshoofd om je presentatie levendiger te maken. Voer de presentatie uit voor je klasgenoten.

Suggestie 4: Kansberekening

De ministers kunnen het niet eens worden over wat ze met Stachs verzoek om koning te worden moeten doen. Er zijn twee ministers die hem willen onthoofden, er zijn er twee die hem willen verbannen en er zijn er twee die Stach moeilijke opdrachten willen laten doen. Ze besluiten om te loten. Ze nemen een dobbelsteen en als er een één of twee wordt gegooid dan wordt Stach onthoofd. Wordt er een drie of vier gegooid dan wordt hij verbannen, wordt er een vijf of zes gegooid dan moet hij opdrachten doen. De ministers laten oom Gervaas gooien, en die gooit gelukkig een zes.

De kans dat oom Gervaas een zes zou gooien was 1 op 6. In theorie betekent dat dat als je zes keer met een dobbelsteen gooit, er één keer een zes tevoorschijn komt. Die theorie klinkt heel leuk en aardig, maar werkt dat in de praktijk ook zo?

Opdracht:

We gaan de theorie testen door een experiment uit te voeren. Je hebt hiervoor nodig:

- Twee dobbelstenen
- Een beker om de dobbelstenen mee te gooien

- Een dienblad waarop je de dobbelstenen gooit.

Opwarmer:

Hiervoor heb je maar een dobbelsteen nodig.

Gooi 6 keer met een dobbelsteen en schrijf de getallen op die je hebt gegooid. Volgens de kansberekening zou je elk getal van één tot en met zes een keer gegooid moeten hebben. Was dat bij jou ook zo? Waren er getallen die je vaker dan een keer hebt gegooid? Welke waren dat? Waren er getallen die je niet hebt gegooid? Welke waren dat?

Hoofdoopdracht:

We gaan het nu een stapje moeilijker maken door met twee dobbelstenen te werken, maar je mag samenwerken met twee andere leerlingen.

1. Doe de dobbelstenen in de beker en schud ze even goed.
2. Iemand van jullie groepje gooit de dobbelstenen op het dienblad.
3. Iemand anders houdt bij hoeveel ogen er zijn gegooid. Gebruik hiervoor de onderstaande tabel. Zet een kruisje achter het getal dat er gegooid is. Er kunnen meerdere kruisjes in een vakje komen te staan!
4. Ieder lid van het groepje gooit vijf keer.

	Naam speler 1	Naam speler 2	Naam speler 3
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			

- A. Hoe vaak hebben jullie in totaal gegooid?
- B. Hoe vaak hebben jullie het getal zeven gegooid?
- C. Vul de volgende zin aan: we hebben ... keer zeven gegooid van de ... beurten.
- D. Reken uit in hoeveel procent van de gevallen jullie gezamenlijk het getal zeven hebben gegooid. Je rekent het percentage als volgt uit:

$$\frac{\text{aantal keren het getal 7 gegooid}}{\text{het totaal aantal beurten}} \times 100 = \text{percentage}$$

Voorbeeld: Annie, Renzo en Wilma gooien drie keer het getal zeven. In totaal hebben ze vijftien keer gegooid. Vul deze getallen in in de som hierboven. Je krijgt dan de volgende som:

$$\frac{3}{15} \times 100 = 20\%$$

E. Vul nu de onderstaande tabel in door de ogen van de dobbelstenen bij elkaar op te tellen. Om je te helpen zijn er alvast een aantal vakjes ingevuld.

						
		3				
						
				7		
						
			8			
					11	

- F. Tel het aantal vakjes van de tabel waar je een getal hebt ingevuld (inclusief de getallen die al ingevuld stonden). Noteer dat getal.
- G. Tel het aantal vakjes van de tabel waar je het getal zeven hebt ingevuld. Noteer dat getal.
- H. Vul de volgende zin aan: Er staat ... keer het getal zeven in ... vakjes.
- I. Reken nu uit in hoeveel procent van de gevallen je het getal zeven kunt gooien.
- J. Hoe groot is het verschil tussen het antwoord van vraag D en vraag I?
a. Probeer een verklaring te bedenken voor het verschil.
- K. Doe het experiment nog een keer maar gooi nu elk tien keer. Reken nu nog een keer het percentage uit. Komt het percentage nu dichterbij de buurt van het antwoord van vraag I?

Suggestie 5: Aptoniemen

Je kent vast van die verhalen over een mevrouw De Kok die in een restaurant werkt, of mijnheer Bakker die op de broodafdeling van de supermarkt werkt. Hun achternamen komen overeen met hun beroep; we noemen zo'n naam een aptoniem. Het boek *Koning van Katoren* staat vol met zulke aptoniemen.

Opdracht:

Hieronder staan de namen van de zes ministers en de steden uit *Koning van Katoren*. Leg uit wat de taken van de ministers zijn en welk probleem de steden hebben. Leg dan de naam van de minister en stad uit. Let op: soms is het misschien niet mogelijk om een duidelijke uitleg te geven.

Naam van de minister	Is minister van	Uitleg van de naam
Zuiver		
Pardoes		

De Seer		
Regtoe		
Walsen		
Broeder		

Naam van de stad	Probleem van de stad	Uitleg van de naam
Wiss		
Decibel		
Wapenfelt		
Smook		
Uikemene		
Afzette-Rije		
Ekilibrië		
Stellingwoude		

Voor de docent: U kunt de leerlingen een tip geven door de alternatieve spellingen van Uikemene (oecumene) en Ekilibrië (equilibrium) te benoemen.

Suggestie 6: Vreemde vogel

Stach heeft de opdracht gekregen om Decibel te verlossen van de krijgende vogels die de stad teisteren. Die vogels maken zo'n lawaai dat je niet zonder oorkleppen de straat op kunt anders word je doof!

We weten nu dat de vogels van Decibel een heleboel herrie maken maar we weten niet hoe ze eruit zien, hoe groot ze zijn, wat ze eten, of wat hun naam eigenlijk is. Die taak is voor jou!

Opdracht:

Maak een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de vogels van Decibel.

- Bedenk een goede naam voor de vogels van Decibel.
- Beschrijf hoe de vogels eruit zien. Maak een onderscheid tussen vrouwtje, mannetje en jong. Maak een tekening van elk.
- Beschrijf waar ze voorkomen. Benoem ook waar ze overwinteren.
- Beschrijf wat de vogels eten.
- Beschrijf het geluid dat ze maken.
- Beschrijf waar ze hun nest bouwen.

Verwerk je gegevens in een leporello. Een leporello is een boekje dat in een zigzag vorm is gevouwen. Het lijkt een beetje op een accordeon. Op [deze website](#) kun je meer lezen over wat een leporello is.

Alternatieve opdracht:

Als alternatieve opdracht kun je ook een leporello maken over een of meerdere vogels die in Nederland voorkomen.

Suggestie 7: Een horoscoop schrijven

De vrouwen van de ZB (zusterschap van de boom) van Wapenfelt geloven dat de granaatappelboom van Wapenfelt invloed heeft op hun leven.

Om te voorspellen wat er in hun leven zal gebeuren, kijken sommige mensen in het echte leven naar de stand van de sterren. Zo hopen ze een beetje voorbereid te zijn op hun toekomst. Astrologen zijn mensen die dat voor hun beroep doen. Zij bekijken regelmatig de stand van de sterren en voorspellen dan wat er gaat gebeuren. Voor elk sterrenbeeld is er een andere voorspelling. Welk sterrenbeeld iemand heeft, ligt aan de datum waarop hij is geboren.

Opdracht:

Je gaat nu zelf een horoscoop schrijven. Dat verzin je natuurlijk niet zomaar, je moet wel eerst wat achtergrondinformatie hebben over de verschillende sterrenbeelden.

Stap 1. Zoek eerst op welke data er bij welk sterrenbeeld horen en noteer dat in de tabel. Er is alvast een vakje ingevuld.

Stap 2. Zoek op wat de eigenschappen zijn van elk sterrenbeeld. Noem 3 eigenschappen. Vul dat ook in de tabel in.

Naam sterrenbeeld	Datum (geboren op of tussen)	Eigenschappen
Ram	21 maart en 20 april	Moedig, onvoorspelbaar, eerlijk
Stier		
Tweelingen		
Kreeft		
Leeuw		
Maagd		
Weegschaal		
Schorpioen		
Boogschutter		
Steenbok		
Waterman		
Vissen		

Stap 3. Schrijf nu op basis van de eigenschappen die je hebt gevonden een horoscoop voor elk sterrenbeeld. Gebruik ongeveer 75 woorden per sterrenbeeld. Zorg ervoor dat je voorspelling aansluit bij de eigenschappen die je hebt gevonden van het sterrenbeeld.

Tip - Je kunt de volgende onderwerpen gebruiken om je voorspelling op te baseren: gezondheid, geld, familie, vrienden, vrije tijd / hobby's, liefde, geluk en reizen. Maar er zijn natuurlijk meer mogelijkheden. Kies er een aantal uit.

Als je het lastig vindt om de juiste informatie te vinden, kun je [deze site](#) over de eigenschappen van sterrenbeelden gebruiken. Om een voorbeeld te bekijken van een horoscoop kun je kijken op [deze horoscoop site](#).

Suggestie 8: De kaart van Katoren

Het boek speelt zich af in het land Katoren. Al lezend komen we veel informatie over het land te weten. Zo weten we dat er in Katoren een aantal steden is en dat het een buurland, Eltoren, heeft. We weten dat het een goed treinnetwerk heeft en we weten ook dat er een moeras is, dat er bergen zijn en waar de steden in het land liggen. We hebben echter geen kaart van het land, dus we weten niet welke vorm het heeft.

Opdracht:

Je gaat een landkaart maken van het land Katoren. Verzin waar de grenzen van het land liggen. Zoek in het boek op waar de steden liggen en in welk landschap zich de stad bevindt. Teken dit allemaal op de kaart. Teken ook de treinverbindingen en neem bij elke stad een kleine tekening op van het probleem van de stad (dus bij Decibel teken je een vogel, bij Wapenfelt een granaatappelboom, enz.). Vul de kaart vervolgens aan met details, zoals rivieren, meren, en welke buurlanden Katoren naast Eltoren nog meer heeft. Deze gegevens mag je eventueel verzinnen.

Suggestie 9: Stamboom maken

In een koninkrijk is het gebruikelijk dat de koning(in) wordt opgevolgd door het oudste kind. In Katoren is dat ook zo, maar omdat de koning van Katoren geen kinderen heeft, is er niemand die hem kan opvolgen. Daarom houdt de stamboom van de koninklijke familie van Katoren bij hem op.

Opdracht:

Maak een stamboom van het koninklijk huis van Nederland. Begin bij koning Willem-Alexander en zoek op wie zijn kinderen zijn en wie zijn ouders zijn/waren. Zoek dan op wie de ouders van zijn ouders waren, enzovoort. Zet alle namen in een stamboom. Zet ook in je stamboom in welk jaar de mensen geboren en gestorven zijn. Als ze nog leven, laat je de sterfdatum natuurlijk open.

Om het je gemakkelijk te maken, hoef je alleen maar te zoeken naar de ouders van de koning(in) en niet naar die van haar/zijn echtgeno(o)t(e), maar als je van een uitdaging houdt mag dat natuurlijk wel. Je hebt dan wel een heel groot vel papier nodig. Ga in ieder geval terug tot koning Willem I, maar als je kunt ga dan terug tot stadhouder Willem van Oranje (Willem de Zwijger).

Tip: op de site van bommeltje.nl kun je veel voorbeelden van stambomen vinden.

Suggestie 10: Een brief voor Kim

In Wapenfelt ontmoet Stach Kim, de dochter van de burgemeester. Ze vinden elkaar heel aardig en nadat Stach uit Wapenfelt is vertrokken schrijven ze elkaar brieven om elkaar op de hoogte te houden en om lieve dingen tegen elkaar te zeggen. De schrijver van het boek is van mening dat dat iets is tussen Kim en Stach. Hij vertelt ons dus niet welke lieve dingen er in de brieven staan.

Opdracht:

Stel je voor dat je Stach bent en net een lastige opdracht hebt voltooid. Schrijf een brief naar Kim en vertel wat de opdracht was en hoe je die hebt opgelost. Voeg ook lieve dingen toe die speciaal voor Kim zijn. Gebruik ongeveer 250 woorden.

Voor de docent:

Deze opdracht is ook heel geschikt als opdracht voor de moderne vreemde talen.

Suggestie 11: Een lezing houden

In Smook hebben de mensen al heel lang de zon niet gezien. Het is er namelijk altijd mistig is en er hangt een vieze nevel. De mensen weten eigenlijk niet eens goed wat de zon nou eigenlijk is. Stach weet dat natuurlijk wel en hem wordt gevraagd om een lezing te houden over de zon zodat de Smokenaren een idee krijgen wat het nu eigenlijk is.

Opdracht:

Een lezing is een soort presentatie of spreekbeurt, vaak voor volwassenen. Het gaat meestal over een moeilijk onderwerp waarin veel feiten, maar ook wel persoonlijke ervaringen en meningen worden verteld.

Jij gaat, net als Stach, een lezing houden over het onderwerp 'de zon'. Verzamel allemaal feitjes over de zon en verwerk die in een goedlopend verhaal dat je gaat presenteren aan je klasgenoten. Je lezing moet ongeveer vijf minuten duren.

Suggestie 12: Hoe ziet een kerk eruit?

De stad Uikemene heeft een heleboel kerken die allemaal net een beetje anders zijn. Vreemd genoeg dwalen de kerken af en toe. Dan schuifelen ze door de stad. Ze kijken niet uit waar ze gaan en soms walsen ze zo over een huis, een school of een boom heen. De kerkbestuurders doen hun best om de kerken op het rechte pad te houden door de kerkbanken of het orgel te verplaatsen maar dat kost hen heel veel moeite. Uiteindelijk lukt het Stach om alle kerken tegelijkertijd op dezelfde plek te krijgen zodat er één grote kerk ontstaat.

Opdracht:

Een kerk is een christelijk gebedshuis. Binnen het christendom zijn er drie bekende stromingen: de protestanten, de rooms katholieken en de oosters orthodoxen. De

kerken van deze drie stromingen zien er van binnen en van buiten vaak heel anders uit. Ook is er een verschil in hoe de voorgangers/priesters eruit zien.

Maak een presentatie over de kerken van deze drie stromingen. Wat is hetzelfde? Wat is verschillend?

Let bij je vergelijking vooral op de volgende elementen:

- Waar staat/zit de voorganger?
- Wat draagt de voorganger?
- Waar staan/zitten de kerkgangers (zitten mannen en vrouwen door elkaar?)
- Welke instrumenten worden van oudsher gebruikt?
- Wat voor liederen worden gezongen?
- Wat valt er te zien in de kerk aan afbeeldingen en beelden?
- Welke religieuze attributen vind je in de kerk? (kaarsen, wierook, avondmaalsbeker, enz.)

Vervolgens verwerk je de gegevens in een posterpresentatie. Gebruik afbeeldingen van de kerken en hun attributen om je presentatie duidelijker te maken. Hang de presentaties vervolgens in de klas op.

Alternatieve opdracht:

Deze opdracht kun je uitbreiden door ook te kijken naar de gebedshuizen van andere grote godsdiensten, zoals het jodendom (synagoge), de islam (moskee), het hindoeïsme (tempel), en het boeddhisme (tempel).

Suggestie 13: Een foto van vroeger

Als Kim bij Stach op bezoek is, wil ze heel graag foto's zien van toen Stach nog klein was. Stach wil zijn foto's liever niet laten zien maar zijn oom Gervaa heeft daar geen moeite mee. Hij haalt de albums tevoorschijn. Vooral de foto van Stach toen hij drie jaar was en een hansop (een ouderwetse onesie) droeg, vindt Kim erg leuk.

Opdracht: (Deze opdracht is bedoeld voor de moderne vreemde talen)

Je hebt vast zelf ook foto's van toen je een jaar of drie was. Kies er een uit en neem die mee. In een klein groepje vertellen jullie aan elkaar:

- Wat er op de foto te zien is,
- Wie de foto heeft gemaakt,
- Waar de foto is genomen,
- Wanneer de foto is gemaakt,
- Wat er voor en na de foto is gebeurd. Als jullie je dat niet zelf kunnen herinneren vraag je thuis aan een van je ouders om het verhaal achter de foto.

Suggestie 14: Knobelneuzen tekenen

In de buurt van Afzette-Rije leeft een bepaald soort mug die de mensen van die stad teistert. Deze muggen steken de mensen vooral in hun neus. Wanneer iemand gestoken is, ontstaat er een rood puntje, komt er koorts op en ontstaat er een dof

gevoel in de neus. Daarna zwelt de neus op. Hij wordt rood en er ontstaat een knobbel. Stach is naar Afzette-Rije gestuurd om een oplossing voor dit probleem te vinden.

Opdracht:

De knobbelneuzen hebben verschillende vormen.

Je moet weten dat er talloze stammen van muggen bestaan, die je allemaal met een ander soort neus opknappen. We hebben de rode-koolneus, de bloemkoolneus, de paddenstoelenneus, de uierneus, de oorneus, de rabarberneus, enfin, te veel om op te noemen. (Uit: Koning van Katoren, pag. 105)

In de bijlage vindt je een aantal gezichten zonder neus. Maak de gezichten af door de hierboven genoemde knobbelneuzen erin te tekenen. Verzin ten slotte zelf nog een nieuwe soort knobbelneus en geef die een passende naam.

Suggestie 15: Een script schrijven

In Afzette-Rije hebben de mensen met een knobbelneus een toneelvereniging opgericht. Ze spelen graag dat ze 'normaal' zijn. Toneelspelen is vooral heel leuk omdat je kunt doen alsof je iemand anders bent.

Opdracht:

Neem het hoofdstuk *Een zielig stadje* uit Koning van Katoren en bewerk het tot een toneelstuk.

Wat moet je doen:

Stap 1. Kies drie klasgenoten om deze opdracht mee te doen.

Stap 2. Kopieer het hoofdstuk *Een zielig stadje* zodat je in de tekst kunt strepen en schrijven.

Stap 3. Lees het hoofdstuk met je groepje een keer goed door.

Stap 4. Maak een lijst van alle personages die in de tekst voorkomen. Zet achter de naam van elk personage, wat de leeftijd is (als die niet genoemd is, schat die dan), wat het beroep is, hoe ze eruit zien, en wat de eigenschappen zijn. Vermeld ook welke voorwerpen bij de personages horen.

Stap 5. Maak een tweede lijst waarin je alle locaties noteert waar het hoofdstuk zich afspeelt. Probeer de locatie zo goed mogelijk te beschrijven.

Stap 6. Neem een aantal gekleurde (markeer)stiften en lees het hoofdstuk nog eens. Tijdens het lezen markeer je alle teksten die de personages zeggen. Zorg ervoor dat elk personage haar/zijn eigen kleur heeft. Maak

bijvoorbeeld alles wat Stach zegt geel, alles wat de burgemeester zegt rood, enz.

Stap 7. Herschrijf het hoofdstuk *Een zielig stadje* dan van proza in een toneelstuk. Verdeel het toneelstuk in scènes. Het is het handigst om elke keer als het verhaal zich op een nieuwe locatie afspeelt een nieuwe scène te beginnen. Geef de beginsituatie van de scène aan en ook of het zich 's morgens, 's middags, 's avonds of 's nachts afspeelt.

Stap 8. Schrijf niet alleen op wat de personages zeggen, maar ook wat ze doen. Hieronder staat alvast een beginnetje.

Scene 1: Het huis van de burgemeester: in de hal. De Tara arriveert bij de burgemeester thuis. Overdag.

Burgemeester: Dag, Tara, wat fijn dat u gekomen bent.

Tara: Goedemiddag

Burgemeester: Het is mijn vrouw ...

Tara: Dat zal ik wel uitmaken.

Burgemeester: Natuurlijk, Tara. Neem me niet kwalijk.

De burgemeester neemt de cape en de hoed van de Tara aan. Ze lopen naar de slaapkamer.

Scene 2: Het huis van de burgemeester: in de slaapkamer. De vrouw van de burgemeester ligt in bed.

Tara: Blijf maar rustig liggen, mevrouwtje.

De vrouw van de burgemeester blijft liggen. De Tara pakt een soort leeslens uit zijn tas en bestudeert de neus van de vrouw van de burgemeester.

Tara (mompelt): Stakare onissimum...

Enzovoort.

Voor de docent:

Voor deze opdracht is het voldoende om alleen het script maar te schrijven. Mocht u echter de tijd hebben dan is het natuurlijk zeer de moeite waard om het stuk op te laten voeren. U kunt deze opdracht uitbreiden door de leerlingen ook nog decors, kostuums en rekwisieten te laten maken.

Alternatieve opdracht:

Als u wilt dat de leerlingen een eigen, uniek toneelstuk schrijven en opvoeren, kunt u bijvoorbeeld gebruik maken van [deze lesbrieff](#) van de cultuurtrein. Op [deze site](#) vindt u alle bijlagen die bij de lesbrieff horen.

Suggestie 16: Tovenarij of wetenschap?

In de stad Ekilibrië wordt iedere avond bij een willekeurig huis aangebeld door een vreemdeling. Hij lijkt op een normale man maar in werkelijkheid is het de vijfhonderd jaar oude tovenaar Pantaar. Hij vraagt om een aalmoes maar hij is niet met alles tevreden: je moet hem iets geven wat je erg dierbaar is. Pantaar weet precies wat jou het dierbaarst is en als je hem niet geeft wat hij wil dan neemt hij het. Dat kan zelfs je eigen kind zijn!

Pantaar gooit alles wat hij krijgt in een eeuwig brandend vuur; levende wezens verandert hij eerst in een klok voordat hij ze in het vuur gooit.

Opdracht:

In de Middeleeuwen geloofden mensen dat tovenaars echt bestonden maar inmiddels weten we beter. Er bestaan wel goochelaars die net doen alsof ze kunnen toveren. Zij voeren trucjes uit.

Deze opdracht laat je een aantal trucjes zien die je eenvoudig zelf kunt uitvoeren. Laat ze zien aan je vrienden en familie. Ze zullen versteld staan!

Bekijk [dit Youtube filmpje](#) en kies een truc uit. Oefen eerst een paar keer zodat je zeker weet dat het lukt wanneer je voor publiek staat.

Let op: In het filmpje worden korte aanwijzingen gegeven in geschreven Engels. Het filmpje bevat verder geen gesproken tekst en is ook goed te volgen als je geen Engels kent.

Afronding

U kunt het project rond het boek *Koning van Katoren* afronden door de brieven die de leerlingen bij de inleiding van het project hebben geschreven te gebruiken en er een sollicitatieronde aan vast te knopen.

Stap 1. Verdeel de klas in groepjes van drie of vier.

Stap 2. Elk groepje krijgt een aantal sollicitatiebrieven: een groepje van drie krijgt drie brieven, een groepje van vier vier brieven. Zorg ervoor dat de groepjes niet hun eigen brieven krijgen.

Stap 3. De groepjes kiezen de beste kandidaat uit de brieven die ze hebben gekregen. Om voortrekken of vriendjespolitiek tegen te gaan, kunt u de namen op de brieven weg halen. (Als u de brieven aan het begin van het project digitaal hebt laten inleveren is dat gemakkelijk te doen.)

Stap 4. Elk groepje kiest ook een aantal opdrachten die de kandidaat moet doen om koning(in) te worden. U kunt bijvoorbeeld een selectie maken uit [deze lijst](#) en de leerlingen daaruit laten kiezen, maar u kunt ook zelf iets verzinnen of de leerlingen iets laten bedenken.

Stap 5. De gekozen kandidaten voeren hun opdrachten uit. Een jury (bestaande uit de rest van de leerlingen) bepaalt wie de opdrachten het beste heeft uitgevoerd en die wordt koning(in).

Stap 6. Versier een stoel tot troon en kroon de nieuwe koning(in) van Nederland.

Alternatieve afronding

In plaats van een sollicitatieprocedure te doen, kunt u ook zelf zeven opdrachten kiezen die alle leerlingen moeten doen. Degene die de opdracht niet voltooit of niet wil doen, valt af. Als er na zeven opdrachten meer dan één leerling over is dan kunt u zelf beslissen hoe u het wilt afronden.

Suggesties:

- U kunt meerdere koning(inn)en kronen
- U kunt nog meer opdrachten laten uitvoeren
- U kunt een dobbelsteen gebruiken (verzin zelf de criteria) om te bepalen wie de koning(in) wordt.

Daarnaast kunt u ook een dag(deel) inplannen om de verschillende opdrachten die de leerlingen hebben gedaan te laten presenteren. U kunt dit formeel doen door de leerlingen te beoordelen, of informeel tijdens bijvoorbeeld een presentatieavond of -middag, waarvoor u ook ouders, familie of andere belangstellenden kunt uitnodigen.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd wordt.

Bijlage 1: Suggestie 2 (Leesverslag)

Veel scholen en lesmethoden stellen andere eisen aan het maken van een leesverslag. Informeer dus altijd of onderstaande opzet overeenkomt met de ideeën van jouw docent

Opbouw van een leesverslag

- 1) primaire gegevens
- 2) korte samenvatting
- 3) uitwerking
- 4) eigen mening
- 5) bronvermelding

Primaire gegevens: je noteert onderstaande primaire gegevens op een apart blad:

- je noteert eerst de naam van de auteur,
- vervolgens de titel van het boek
- daarna de naam van de uitgeverij
- en de plaats en het jaar van uitgave
- indien vermeld in het boek de eerste druk van het werk
- als het boek een ondertitel heeft vermeld je die ook

Bijvoorbeeld:

Titel: Koning van Katoren

Auteur: Jan Terlouw

Uitgeverij: Lemniscaat

Druk: Eerste – 1971 (gelezen: zevenenvijftigste druk, 2010)

Geef ook aan

- hoe de opbouw van het verhaal is
- Noteer het aantal bladzijden,
- Neem een afbeelding van de omslag in je verslag op en geef aan of er illustraties in het boek staan.

Samenvatting:

Maak een samenvatting van het verhaal van maximaal een half getypt A-4

Uitwerking:

- a. titelverklaring:
Geef aan wat de titel zegt of wat de schrijver daarmee bedoeld kan hebben
- b. motto:
Als het boek een motto heeft, noteer deze dan en leg tevens uit wat deze, volgens jou, met het verhaal te maken heeft
- c. thema:
Waar gaat het boek over? Leg dit in maximaal 3 zinnen uit.
- d. personages:
Leg uit welke personages in het boek een rol spelen en welke eigenschappen deze hebben. Ontwikkelen zij zich gedurende het verhaal?
- e. tijd en ruimte:
Is de omgeving of de tijd waarin het verhaal zich afspeelt van belang voor het verhaal?

- f. vertelperspectief:
Is er een ik-verteller, een personale verteller, een alwetende verteller?

Eigen oordeel over het boek:

Wat vind je van het boek? Omschrijf het in maximaal een half A-4.

Denk bij het beoordelen van het boek aan de volgende zaken:

- De gebeurtenissen
- De personages
- De opbouw van het verhaal
- Het taalgebruik

Bronvermelding: Geef tot slot aan welke bronnen je hebt gebruikt bij het maken van je verslag. Wees daar heel volledig in.

Bijlage 2: Suggestie 14 (Knobbelneuzen)

